

УДК 330.3

СУТНІСТЬ ТА СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вудвуд В.В., Джуровець А.І.

Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

У статті розкрито необхідність інвестиційної діяльності, поняття та види інвестицій. Наведено класифікаційні підходи, щодо їх систематизації. Проаналізовано стан інвестиційної діяльності підприємств Чернівецької області. Визначено структуру джерел фінансування капітальних інвестицій регіону. Вивчено основних іноземних інвесторів та запропоновано основні напрямки покращення інвестиційної діяльності Чернівецької області.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, капітальні інвестиції, іноземні інвестиції, підприємства.

Постановка проблеми. Для розвитку будь-якої країни важливим є наявність інвестицій, так як вони забезпечують стабільні умови їх економічного розвитку: створення нових робочих місць, збільшення виготовленої продукції та її якості тощо. Нестабільна суспільно-політична ситуація, військовий конфлікт на сході країни, розбалансування фінансової системи позначились на негативному залученні інвестицій підприємствами. Недостатність економічних стимулів для іноземних інвесторів, неврегульована на законодавчому рівні діяльність компаній зі страхування іноземних інвестицій та, в решті решт, відсутність сприятливого інвестиційного клімату в державі стримують розвиток інвестиційної діяльності.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Не дивлячись на чисельні дослідження, інвестиційна діяльність залишається недостатньо розвинутою та потребує подальшого вивчення та пошуку шляхів її покращення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Великий внесок у дослідження інвестиційної діяльності підприємств та його регулювання зробили чимало українських науковців серед яких найбільш вагомими є праці Л.М. Борща, І.А. Бланка, І.О. Бута, Б. Колтинюка, А. Пересади та інших.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх років для підприємств характерною є проблема нестачі фінансових ресурсів для оновлення виробництва, побудови нових виробничих об'єктів та споруд, розробки нових видів продукції, яка буде конкурентоспроможною на внутрішньому та світовому ринках. Для вирішення даної проблеми підприємства знаходяться в постійному пошуку джерел фінансування своєї діяльності. Одним з напрямів вирішення є пошук інвесторів, як вітчизняних та іноземних. Адже, інвестиції мають велике значення, тому що вони спрямовані на забезпечення фінансової стабільності підприємств не тільки зараз, але й в майбутньому.

Згідно національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», інвестиційна діяльність – це діяльність, що пов'язана з придбанням і реалізацією необоротних активів, а також із здійсненням фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. Еквівалентами грошових коштів (грошей) визнаються короткострокові високоліквідні фінансові інвес-

тиції, які вільно конвертуються в певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості [8].

Інвестиційна діяльність є основою індивідуального кругообігу інвестицій на підприємстві.

Гриньова В.М. розглядає інвестиції, як вкладення капіталу з метою його подальшого збільшення [4].

За економічною енциклопедією, інвестиції – це довгострокове вкладення капіталу в промисловість, сільське господарство, транспорт та інші галузі народного господарства [6].

Перар Ж. вважає, що інвестиції – це додаткові вкладення до вже наявних коштів, тобто це вкладення, що спрямовані на розширення бізнесу або створення умов для підвищення ефективності його функціонування [10].

На нашу думку, найбільш ширше розкривається поняття дефініції у Законі України «Про інвестиційну діяльність». Згідно якого, інвестиції – всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект [7].

На думку Петухової О.М., інвестиції класифікують за певними ознаками:

1) за видами інвестицій: виробничі інвестиції – це вкладення у виробничі ресурси підприємства (предмети праці та основні засоби); фінансові інвестиції – вкладення коштів у цінні папери, цільові банківські вклади та депозити; інтелектуальні інвестиції – вкладення коштів у об'єкти інтелектуальної власності (підготовка спеціалістів на різних курсах, зокрема підвищення кваліфікації);

2) за цілями застосування розрізняють: реінвестиції – це додаткові вкладення капіталу на зміну старих засобів на оновленні; нетто-інвестиції – це вкладення капіталу, які направляються на утворення нового об'єкта інвестування, їх ще називають нульовими інвестиціями;

3) за характером участі в інвестуванні виділяють: прямі інвестиції – це вкладення коштів у вибраний інвестуючий об'єкт безпосередньо без участі посередників; непрямі інвестиції – інвестування, яке здійснюється за допомогою різноманітних інвестиційних або фінансових посередників;

4) за територіальною ознакою інвестиції бувають: внутрішні інвестиції – це вклади суб'єктів

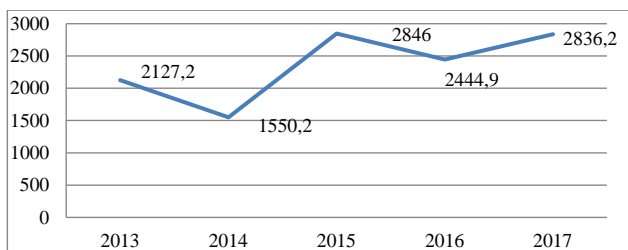

Рис. 1. Освоєння підприємствами Чернівецької області капітальних інвестицій за рахунок усіх форм фінансування за 2013–2017 роки, млн. грн

Джерело: побудоване за даними Державної служби статистики у Чернівецькій області [5]

господарської діяльності даної держави в межах цієї ж держави; зовнішні інвестиції – вкладення коштів в об'єкти інвестування за межами території даної країни; іноземні інвестиції – вкладення іноземних юридичних та фізичних осіб, іноземних держав, міжнародних урядових та неурядових організацій [12].

Необхідно відмітити, що в практиці найбільш ширше застосовуються капітальні (реальні) інвестиції.

На думку Садовської І.Б., капітальні інвестиції – це витрати на капітальне будівництво, придбання (виготовлення власними силами) основних засобів, придбання чи виготовлення інших необоротних матеріальних активів, придбання чи виготовлення нематеріальних активів, а також формування основного стада, які здійснюються в даному періоді з метою отримати економічні вигоди в майбутньому [13].

Як вже зазначалось, промисловість України потребує збільшення обсягів інвестицій, не виключенням є і Чернівецька область.

Освоєння підприємствами Чернівецької області капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування за 2013–2017 роки за даними Державної служби статистики у Чернівецькій області зображено на рис. 1.

Як видно з рис. 1, відмічається стрибкоподібна ситуація наявності капітальних інвестицій. Так з 2013 р. для 2014 р. обсяг інвестицій зменшувався, але в 2015 році зріс і досяг свого максимального значення за всі досліджувані періоди та становив 2846 млн. грн, потім до 2016 року помітне їхнє зменшення та в 2017 році інвестиції зросли до 2836,2 млн грн, але не перевищили обсяг інвестицій у 2015 році.

Структура джерел фінансування капітальних інвестицій у Чернівецькій області за 2013–2017 роки за даними Державної служби статистики у Чернівецькій області наведено в табл. 1.

За даними табл. 1 видно, що головним джерелом фінансування капітальних інвестицій в Чернівецькій області є власні кошти підприємств, організацій та кошти населення на будівництво житла. Необхідно також відмітити зміни в структурі джерел формування капітальних інвестицій у 2016 – 2017 роках, коли помітне зростання обсягів фінансування за рахунок коштів державного бюджету (з 3,3% у 2013 році до 9,4% у 2017 році) та за рахунок коштів місцевих бюджетів (з 5% у 2013 році до 19,7% у 2017 році).

Структура освоєння капітальних інвестицій в Чернівецькій області за даними Державної служби статистики у Чернівецькій області наведено в табл. 2.

Таблиця 1

Структура джерел фінансування капітальних інвестицій Чернівецької області у 2013–2017 роках, %

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
1. Кошти державного бюджету	3,3	1,9	0,4	7,3	9,4
2. Кошти місцевих бюджетів	5,0	8,9	6,5	18,0	19,7
3. Власні кошти підприємств та організацій	23,2	36,2	41,7	37,2	37,6
4. Кредити банків та інших позик	3,8	-	2,3	2,8	1,9
5. Кошти населення на будівництво житла	55,2	43,8	41,3	28,6	27,9
6. Інші джерела фінансування	9,5	9,2	7,8	6,1	3,5

Джерело: розраховано автором на даними Державної служби статистики у Чернівецькій області [5]

Таблиця 2

Структура освоєння капітальних інвестицій у Чернівецькій області по містах та районах у 2013–2017 роках, у %

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
м. Чернівці	40,5	41,5	44,8	62,6	58,4
м. Новодністровськ	1,0	1,6	3,0	1,6	2,0
Вижницький район	3,8	3,9	2,6	2,9	3,2
Герцаївський район	2,8	1,7	2,6	1,2	1,3
Глибоцький район	10,8	9,0	7,9	4,8	5,5
Заставнівський район	1,1	1,1	2,5	1,6	2,3
Кельменецький район	1,0	2,3	2,9	1,6	2,3
Кіцманський район	9,1	6,1	4,5	5,9	4,1
Новоелицький район	7,6	7,7	5,9	4,4	7,7
Путильський район	1,5	1,1	2,2	1,1	0,5
Сокирянський район	6,0	9,3	8,2	3,2	2,9
Сторожинецький район	12,8	11,2	9,9	7,2	7,3
Хотинський район	2,0	3,5	3,0	1,9	2,5

Джерело: розраховано автором на даними Державної служби статистики у Чернівецькій області [5]

У табл. 2 простежується, що серед районів області найбільші обсяги капітальних інвестицій освоєно підприємствами м. Чернівці (з 40,5% у 2013 до 58,4% у 2017 році), Новоселицького, Сторожинецького, Кіцманського та Глибоцького районів.

Структура капітальних інвестицій за видами економічної діяльності до загального обсягу капіталовкладень у Чернівецькій області за даними Державної служби статистики у Чернівецькій області наведено в табл. 3.

Як видно з табл. 3, найбільшу питому вагу у складі всіх капітальних інвестицій Чернівецької області в усіх досліджуваних періодах займають вкладення у будівництво, сільське, лісове та рибне господарство, державне управління та оборону, промисловість. Так обсяг капітальних інвестицій в 2013 році у цей вид діяльності склав 65,8%, у 2014 – 50%, далі відбувається поступове зменшення капітальних інвестицій з року в рік та складає у 2017 році тільки 33,3%. Найбільшого інвестування сільське, лісове та рибне господарство зазнало у 2015 році, коли інвестиції сягали 20,6% від усіх інвестицій Чернівецької області. До 2017 року питома вага знизилась до 10,2%, що на 10,4% менше 2015 року, та на 0,5% більше 2016 року. Інвестиції в промисловість в 2016 – 2017 роках незначно зменшились, тобто залишаються майже на одному рівні. Необхідно відмітити значне зростання інвестицій у державне управління й оборону, обов'язкове соціальне страхування Чернівецької області. Так у 2013 році цей вид інвестицій був незначним і складав лише 0,4% від загального обсягу, далі відмічається поступове зростання з року в рік. Обсяг цих інвестицій у 2016 році сягнув вже 23,2%, а у 2017 році досяг показника 24,5%.

За даними Державної служби статистики у Чернівецькій області іноземні інвестиції розміщено у розвинених сферах економічної діяльності області. Так, станом на грудень 2017 року,

майже половина інвестицій зосереджена на підприємствах промисловості (46,6%), у тому числі переробної промисловості (42,2%) та добувної промисловості (3,1%). Також інвестиційно-привабливими в регіоні є сільське, лісове та рибне господарство (19,1%), оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (8,6%), сфера операцій з нерухомим майном (11,4%), будівництво (3,7%) [5].

За інформацією Державної адміністрації Чернівецької області, в економіку Чернівецької області інвестує 41 країна світу. За обсягами інвестування лідерами є Нідерланди, Велика Британія, Кіпр, Туреччина, Румунія, Італія та Ізраїль. На ці країни припало 73,1% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку області [14].

Найбільшими за обсягами вкладених іноземних інвестицій підприємствами Чернівецької області є: ТОВ «Дьолер Буковина», засновниками якого є юридичні та фізичні особи з Нідерландів та Німеччини – займається виробництвом яблучного концентрату; ТОВ «Кам'янка Аграр» з німецькими інвестиціями, ТОВ «Агрофірма «Оршівська», ТОВ «Сварог-Буковина», ТОВ «Дністрові роси», ТОВ «АТЗТ Мирне»; ТОВ «Буковинські будівельні матеріали» (добування піску та гравію) та Іспаська філія ТОВ «Клесівський кар'єр нерудних копалин «Технобуд» (виробництво цементу, сухих будівельних сумішей, металопокриття, гіпсокартону тощо), які є дочірніми підприємствами французької будівельної компанії Lafarge; ПП «Мелауда», СП «Мітаче», ТОВ «Грін Вуд Чернівці» з італійськими інвестиціями та ПП «Екопелет Україна» (Литва), ПП «Бурак» (Туреччина), ТОВ «Грін-Планет» (Чехія) успішно займаються деревообробкою; ТзОВ «СО'ОК» (Республіка Панама) займається виробництвом фруктових та овочевих соків; ТОВ «Шведсько-українська клініка «Angelholm», ТОВ «Букінтермед» (Німеччина) здійснюють ді-

Таблиця 3

Структура капітальних інвестицій за видами економічної діяльності до загального обсягу капіталовкладень у 2013–2017 роках, у%

Вид економічної діяльності	2013	2014	2015	2016	2017
1. Будівництво	65,8	50,0	49,0	32,7	33,3
2. Сільське, лісове та рибне господарство	10,2	15,0	20,6	9,7	10,2
3. Промисловість	9,2	11,4	13,5	15,8	14,3
4. Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1,4	2,6	4,4	3,2	3,7
5. Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,5	1,5	0,6	2,7	2,6
6. Тимчасове розміщування й організація харчування	0,4	0,4	0,9	1	0,3
7. Інформація та телекомунікації	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3
8. Операції з нерухомим майном	0	2,0	1,0	3,2	1,5
9. Професійна, наукова та технічна діяльність	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1
10. Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0	5,2	1,8	5,4	2,8
11. Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	0,4	9,9	6,2	23,2	24,5
12. Освіта	0	0,2	0,3	1,2	1,9
13. Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,3	0,7	0,3	1,5	3,1
14. Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,1	0,2	0,9	0,2	0,2
15. Надання інших видів послуг	0	0,3	0	0	1,2

Джерело: розраховано автором на даними Державної служби статистики у Чернівецькій області [5]

яльність у галузі охорони здоров'я; ТзОВ «Файре Фінансе» (Чехія), ПП «Європрофіль» (Туреччина) займаються будівництвом споруд електропостачання та телекомунікацій, електромонтажними роботами; ТзОВ «Бетті Аїс Україна» (Румунія), ТОВ «Сварог-Експорт» (Кіпр), ТзОВ «Ефес-Треїдинг» (Туреччина) – оптовою торгівлею продуктами, шоколадними та кондитерськими виробами, діяльністю кафе; фірма «Альфатер Чернівці» (Німеччина) здійснює діяльність у сфері прибирання сміття, боротьби із забрудненням та поводження з відходами.

З 2016 року в області розпочало виробничу діяльність ТОВ «Аутомобілів Електрик Україна» (Німеччина), яке знаходиться на колишньому заводі Гравітон, що входить до корпорації ПРЕТТЛЬ КАБЕЛЬКОНФЕКЦІОН, та спеціалізується на виготовленні електрообладнання для автовиробників-гігантів.

Чернівецька обласна держадміністрація вживає певні заходи для покращення інвестиційної діяльності. Для цього було розроблено стратегію розвитку Чернівецької області на період до 2020 року, метою якої є підвищення рівня та якості життя населення краю. Однією з найважливіших цілей стратегії є формування бренду області, залучення інвестицій, розвиток міст і сільських територій, яка включає в себе такі напрями: створення інтерактивної інвестиційної карти Чернівецької області; презентація економічного, інвестиційного, експортного потенціалу Чернівецької області, налагодження співпраці з міжнародними

фондами, програмами та грантами (участь у конкурсних відборах грантових проектів) для залучення інвестиційних коштів у різних сферах господарської діяльності; проведення інвестиційного форуму «Чернівецька область – привабливий регіон для інвестування» [14].

Висновки та пропозиції. Отже, інвестиції – це гарантія зростання економічного розвитку будь-якої країни, регіону, області. Тому головною складовою проведення на всіх рівнях господарювання є заходи, щодо формування привабливого інвестиційного клімату та активізації інвестиційних процесів в країні та в регіоні. За допомогою збільшення інвестицій відбувається розвиток підприємств, організацій, а це врешті решт призводить до ефективнішого розвитку економіки, введення виробництвом у дію найсучаснішого обладнання, збільшення якості виготовленої продукції, яка може продаватись не лише у межах нашої області, країни, а може й виходити на світовий ринок. Підвищення рівня активності інвестиційної діяльності можна домогтись за допомогою узгоджених дій керівництва різної ієрархії.

Для покращення розвитку інвестиційної діяльності підприємств необхідно: удосконалювати нормативно-правову базу, щодо регулювання інвестиційної діяльності; забезпечувати рівність між надходженням та використанням інвестиційних ресурсів; стабілізувати інвестиційно-привабливий імідж міста та області; співпрацювати державним органам влади та структурам бізнесу для планування інвестиційних проектів.

Список літератури:

1. Бланк І.А. Основи інвестиційного менеджменту / І.А. Бланк – К.: Ельга-Н, Ніка-Центр. – Т. 1. – 2001. – 536 с.
2. Борщ Л.М. Інвестиції в Україні: стан, проблеми і перспективи. – К.: Знання, КОО, 2002. – 318 с.
3. Бут І.О. Інвестиції як основа структурних зрушень в економіці / І.О. Бут // Інвестиційні пріоритети епохи глобалізації: вплив на національну економіку та окремий бізнес. – Дніпропетровськ, 2008. – Т. 1. – С. 3–4.
4. Гриньова В.М. Інвестування [Електронний ресурс] / В.М. Гриньова. – Київ: Знання, 2008. – Режим доступу до ресурсу: <https://textbook.com.ua/investuvannya/1473447206/s-3>.
5. Державна служба статистики України Головне управління статистики у Чернівецькій області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/>.
6. Экономическая энциклопедия. Политическая экономия / Гл. ред. А.М. Румянцев. – М., 1972. – 745 с.
7. Закон України «Про інвестиційну діяльність». [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
8. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE22868.html.
9. Колтинюк Б.А. Інвестиції: Підручник / Б.А. Колтинюк. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2011. – 425 с.
10. Перар Ж. Управление финансами: с упражнениями. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 480 с.
11. Пересада А.А. Управление инвестиционным процессом. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.
12. Петухова О.М. Інвестування [текст]: навч. посіб. / О.М. Петухова. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 336 с.
13. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік [текст]: навч. посіб. / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 668 с. – ISBN 978-617-673-160-3.
14. Чернівецька обласна державна адміністрація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bukoda.gov.ua/>.

Вудвуд В.В., Джуровець А.И.

Черновицкий торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета

СУЩНОСТЬ И СОСТОЯНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ ЧЕРНОВИЦКОЙ ОБЛАСТИ

Аннотация

В статье раскрыта необходимость инвестиционной деятельности, понятия и виды инвестиций. Приведены классификационные подходы, по их систематизации. Проанализировано состояние инвестиционной деятельности предприятий Черновицкой области. Определена структура источников финансирования капитальных инвестиций региона. Изучено основных иностранных инвесторов и предложены основные направления улучшения инвестиционной деятельности Черновицкой области.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, капитальные инвестиции, иностранные инвестиции, предприятия.

Vudvud V.V., Dzhurovets A.I.

Chernivtsi Trade and Economics Institute
Kyiv National University of Trade and Economics

ESSENCE AND CONDITION OF INVESTMENT ACTIVITIES OF CHERNIVETSK REGION ENTERPRISES

Summary

The article discloses the necessity of investment activity and concepts and types of investments. Classification approaches are presented, concerning their systematization. The state of investment activity of Chernivtsi region enterprises is analyzed. The structure of sources of financing of capital investments in the region is determined. The main foreign investors were studied and the main directions of improvement of investment activity of Chernivtsi region were proposed.

Keywords: investments, investment activity, capital investments, foreign investments, enterprises.